

Kr. af Bevillingen til Transport af Mergel og af Gødningskalk har med Rette vakt Røre i alle mergelfattige Egne i Jylland og ikke uden Grund, thi hvis dette Forslag ikke ændres, saaledes at Tilskuddet bliver som paa indeværende Aars Finanslov, vil det store Opdyrknings- og Jordforbedringsarbejde, som i de sidste Aartier er foregaaet i Midt- og Vestjylland, blive stærkt hemmet, ja, det vil efter Udtalelser fra Formændene for Mergelselskaberne i mange Tilfælde ganske ophøre. Det vil sikkert være alle ærede Medlemmer bekendt, at Landbrugets Trivsel paa disse Egne er i høj Grad betinget af Tilførsel af Mergel eller Kalk. Uden den kan der ingen Fremgang blive, ja, megen Jord kan overhovedet ikke dyrkes med økonomisk Fordel. Derfor er Mergling og Kalkning af saa vital Betydning for disse magre Egne, at hvis denne Virksomhed hemmes eller standses, vil Produktionen uvægerligt gaa stærkt tilbage, og endvidere vil Skatteevnen synke.

Medens det i de første Aar efter Hedeselskabets Dannelse ofte var vanskeligt for Oberstløjtnant Dalgas at overbevise den jyske Befolkning om Plantningssagens Nytte og Betydning, stillede Forholdet sig helt anderledes, naar han talte med Landmændene om Merglingspørgsmaalet, vel nok af den Grund, at Merglingen hurtigere viser økonomiske Resultater end Plantningen. Hedeselskabet har derfor altid betragtet det som en af sine Hovedopgaver at skaffe Mergel og Kalk til Veje til en rimelig Pris, og det var ikke mindst gennem dette Arbejde, den jyske Befolkning efterhaanden fik Øjnene op for Hedeselskabets store samfundsmæssige Betydning, ogsaa paa andre Omraader og særlig paa Plantningens og Mosekulturens Omraade. Der er fra Hedeselskabets Side gjort et stort Arbejde for Merglingssagen, som har baaret de smukkeste Frugter. Mange Egne i Jylland havde for 20 Aar siden et ganske andet Udseende end nu. Hvor Jorden var dyrket, bredte Rødknæ og Spergel sig ofte paa Kulturplanternes Bekostning. Det var i det hele taget kun smaa Fold, Landmændene høstede, fordi der ingen Omsætning, ingen Kultur var i den fattige Jord. Nu er mange Egne ganske forandret, ja, man maa nærmest forbavses over de Fremskridt, der er sket. Og det skyldes alene, at det har været muligt at tilføre Jorden Mergel eller Kalk.

Initiativet hertil skyldes som allerede nævnt Hedeselskabet, men Mergelsagens Udvikling har hidtil været og vil ogsaa fremtidig være betinget af den Støtte, der ydes

af Staten. Der er hidtil tilført Mergel eller Kalk til 59 Kvadratmil Land, et lige saa stort Areal som hele Fyn. Tænk, hvilket stort og dygtigt Arbejde der her er gjort, og tænk, hvilke Værdier man herved har tilført vort Land i produktiv Henseende! Men desværre har de nyeste Undersøgelser vist, at der endnu er store Strækninger, der trænger til Mergel eller Kalk, og derfor er det nødvendigt at fortsætte med dette Arbejde. Kalktrangen er jo særlig udpræget til Stede i vort Lands magre Egne, og da det tillige er saa, at disse Egne er meget fattige paa Mergellejer, saaledes at Landmændene kun i meget ringe Udstrækning paa Grund af de store Afstande kan hente Mergel fra selve Lejerne, har man set sig nødsaget til at tage Trafikbanerne til Hjælp, eller ogsaa har man maattet gaa til Anlæg af Mergelbaner eller Mergelspor. Naar man har anset det for berettiget at yde Statstilskud, har Grunden netop været de store Afstande mellem Mergellejerne samt endvidere, at Mergel er meget kostbart at fragte i Forhold til sit Indhold. Som Forholdene stiller sig i Øjeblikket, er det i Virkeligheden en meget kostbar Historie at merge Jorden. Mergelen skal købes, læsses paa Banevogne, en Del af Fragten betales, og derefter skal den paa Vogne igen transporteres ud paa Jorden. Hjemkørselen fra Afleingsstederne er ofte besværlig, særlig dér, hvor der er langt at køre, saa jeg tror, man vil forstaa, at her er det absolut nødvendigt for Staten at træde hjælpende til med klækkelige Tilskud, da disse Egnes Jorder alligevel ikke har den store Afkastningsevne, ikke giver de mange Fold, som f. Eks. Østkystens Jorder og Jorderne her paa Øerne.

Den højtærede Finansminister udtalte ved Finanslovens Forelæggelse følgende, som jeg beder den højtærede Formand om Tilladelse til at oplæse: „Paa Landbrugsministeriets Budget er enkelte Konti blevet noget nedsat under den Forudsætning, at der ved Statstilskud i noget højere Grad end hidtil skal sondres imellem, om Nyderne er bemidlede eller mindre bemidlede Landbrugere.“ Jeg vil i Tilslutning til mit Partis Ordfører, det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, advare imod et saadant Forsøg paa dette Omraade. For det første kan Ejendomsskyld eller Jordværdi jo ikke være Udtryk for, om Landmændene er mere eller mindre bemidlede, og dette Tilskud ligesom Bevillinger af anden landøkonomisk Art har jo aldrig nogen Sinde tidligere været givet som Understøttelser, men er derimod givet til Kulturforbedring af vor Jord for at fremme dens økonomiske Udbytte, og det